

'GGZ: opleiden voor de toekomst' - Uitkomsten bijeenkomst

Woensdag 7 maart, 09.00 – 13.00 uur

Ministerie van VWS, Parnassusplein 5, 2511 VX Den Haag, Apollozaal 2 (B-04.33.VZ)

Presentaties: opleiden in de praktijk

- Noortje Verpalen (GGZ Breburg, in opleiding tot GZ-psycholoog) geeft mede **namens haar opleidingsgroep** een presentatie over **wat de opleiding hen oplevert (bekwaamheid in het vak, 'wat kan ik en waar liggen mijn grenzen?', kennis over wetenschap en praktijk)** en wat volgens hen **verbeterd kan worden** (meer aandacht voor management vaardigheden, **adaptieve vaardigheden**, positionering binnen een organisatie, 'hoe kom ik als psycholoog in de lead bij veranderingen in de maatschappij en mijn organisatie?').
- De **beroepenstructuur** (van de BIG beroepen) in de GGZ **is volgens de**

psychologen in opleiding ingewikkeld en onduidelijk, er is **geen duidelijk onderscheid tussen de beroepen** (GZ-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog) te maken. Dit leidt tot veel verschillende opleidingsroutes en tot **problemen in kwaliteit en transparantie** ('wat kan een beroepsbeoefenaar?'). Andere negatieve gevolgen zijn dientengevolge extra eisen vanuit wetenschappelijke verenigingen, problemen met het vaststellen van functieprofielen in organisaties en specialisten die onvoldoende tot hun recht komen en zich niet goed kunnen positioneren binnen organisaties. Noortje eindigt met een **oproep voor**

een heldere beroepen- en opleidingsstructuur in de GGZ met **één basisberoep en enkele specialisaties**.

- Ella Lobregt-van Buuren (Dimence Groep, opleiding tot klinisch psycholoog onlangs afgerond) vertelt hoe de opleiding **haar passie voor het vak vergroot** heeft en haar blik en begrip voor andere disciplines (zoals POH's of sociale wijkteams) bevordert heeft. **Verbeterpunten** ziet ze rond de van Master-opleiding psychologie (onvoldoende praktijkervaring, geen BIG registratie), de **aansluiting met de GZ-opleiding** (qua inhoud en timing), en binnen de vervolgopleidingen GZ, PT, KP (**meer aandacht voor ketensamenwerking en actuele ontwikkelingen**, invoeren meester-gezel principe).
- Volgens Ella dreigt een **geschreven toekomstvisie** een 'papieren tijger' te worden. Daarom pleit ze voor een 'top 10' van de meest relevante **maatschappelijke vraagstukken** of ontwikkelingen (zoals digitalisering, 'eigen regie' of ambulantisering). Opleidings- en praktijkinstellingen kunnen **proeftuinen** vormen omtrent deze thema's en zo zorgen voor inhoudelijke vernieuwing van de opleidingen. Naast deze vernieuwing moeten ook **perverse prikkels** in het systeem (bijv. in de bekostiging) geïdentificeerd en **weggenomen** worden.

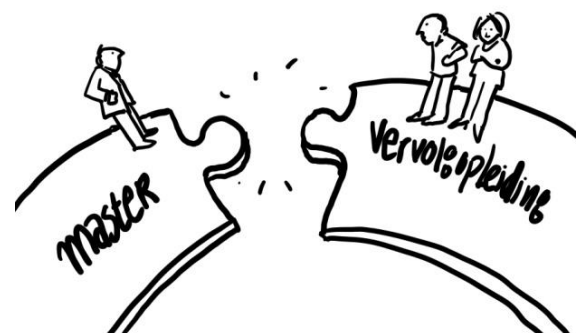
- Theo Bouman (Rijksuniversiteit Groningen, hoofdopleider GZ-psychologie) en Pieter Dingemane (Altrecht GGZ, p-opleider) schetsen namens de hoofd- en p-opleiders hun **gezamenlijke missie** ('opleiden van professionals die klaar zijn voor de toekomst, hoogwaardige zorg kunnen leveren en kunnen functioneren binnen alle sectoren') **en visie op 'opleiden voor de toekomst'** ('opleiden voor het land, gericht op kwaliteit, samenwerking, samenhang tussen wetenschap en praktijk, macrodoelmatigheid en BIG-registratie'). Nu komen ze nog te veel opportunisme tegen in het veld ('opleiden van specifieke psychologen i.p.v. opleiden van de beste psychologen voor de patiënt / voor Nederland').
- Theo staat stil bij de **governance rond opleiden** in de GGZ ('ingewikkeld, maar op papier wel vastgelegd wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft') en doet een oproep aan de deelnemers om zich hier eens in te verdiepen en vervolgens rolvaster te zijn in het handelen. Hij benoemt **succesvolle voorbeelden van de voortschrijdende harmonisatie** in de opleidingsinfrastructuur (opleidingsplannen, Opleidings- en Examenregeling (OER), Kwaliteits- en Erkenningskader (KeK), ontstaan van de samenwerkingsverbanden vLOGO of LPO) en **inhoudelijke vernieuwingen** in de opleidingen ('problem based learning', personaliseren van de opleidingen, vraaggestuurd opleiden, transformatief leren).

- Pieter Dingemane geeft aan dat **ontwikkeling van de psychologische vervolgoopleidingen** in Nederland **succesvol** is (hooggekwalificeerde BIG-psychologen die breed opgeleid worden, veel vraag vanuit werkgevers, ruimte voor persoonlijke ontwikkeling, aandacht voor competenties in de praktijk, goede samenwerking tussen hoofdopleiders, praktijk- en opleidingsinstellingen). **Aandachtspunten** liggen volgens de p-opleiders op het gebied van **capaciteit** (tekorten), **financiering** (kostendekkendheid, 'alle sectoren moeten meebetalen'), **toewijzing** (maak kwaliteit leidend i.p.v. historie, meer stabiliteit), en de **governance** (kloof tussen regelgeving en praktijk).
- Ook de opleiders **pleiten voor een duidelijke beroepstructuur** met één basisberoep, goed te onderscheiden specialismen en evt. een aantal uitstroomprofielen.

Aandachtsgebieden: suggesties en ideeën

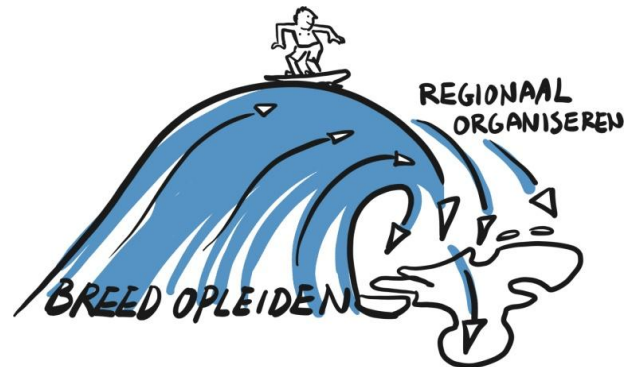
- In het volgende gedeelte werken de deelnemers in groepen hun ideeën uit om de **psychologische vervolgoopleidingen toekomstbestendig(er) te maken**. Volgende **suggesties** worden gedaan:
 - **Inhoudelijke vernieuwing** van de opleidingen: in kaart brengen van (toekomst)trends en maatschappelijke vraagstukken/thema's, zorgen dat opleidingsinstellingen en praktijkinstellingen deze thema's een plek geven in de opleidingen.
 - **Verbeteren van de aansluiting tussen de opleidingen Master-psycholoog en GZ-psycholoog**: nu is er een kloof waardoor er een 'stuwmeer' ontstaat van Master-psychologen die wachten op een GZ-opleidingsplek, maar in de

tussentijd al (met weinig tot geen ervaring) behandelen. Om dit aan te pakken wordt een selectieve Master klinische psychologie voorgesteld en een eenmalige impuls om tijdelijk extra GZ-psychologen op te leiden. In Nijmegen worden al eerste stappen gezet voor een betere selectie aan de poort een aansluiting tussen Master en GZ opleiding (in samenwerking tussen opleidingsinstituut en universiteit). Dergelijke samenwerkingsverbanden tussen universiteiten, opleidingsinstituten en praktijkinstellingen kunnen ook de aansluiting tussen wetenschap en praktijk bevorderen. Ook het 'convent hoogleraren klinische psychologie' (Arnoud Arntz) zet zich hiervoor in en denkt graag mee over concrete verbeteringen.

➤ **Breed opleiden regionaal organiseren:**

besteed in de opleidingen nog meer aandacht aan de diverse (sub)domeinen binnen de GGZ (bijv. Jeugd, Ouderen, Forensisch, VG). Een opleidingsinfrastructuur die gebaseerd is op regionale samenwerking ('opleiden in regionale consortia') zou dit kunnen bevorderen. Stichting TOP probeert opleiden in regionale samenwerkingsverbanden te stimuleren via 'proeftuinen'.

➤ De wens om te komen tot een **heldere, eenduidige beroepenstructuur** (zie boven) en bijhorende duidelijke opleidingsroutes wordt door de deelnemers **breed gedeeld**.

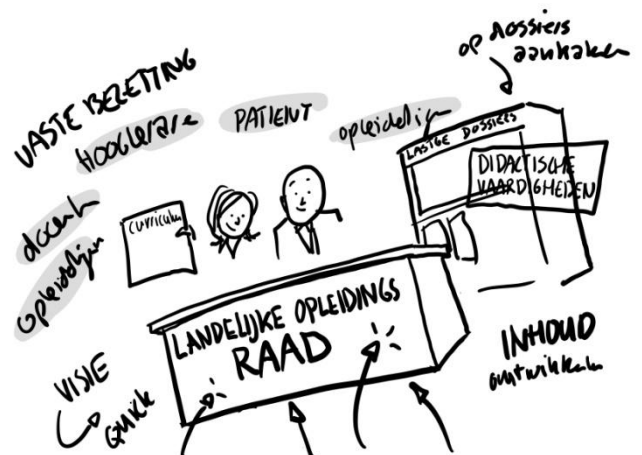
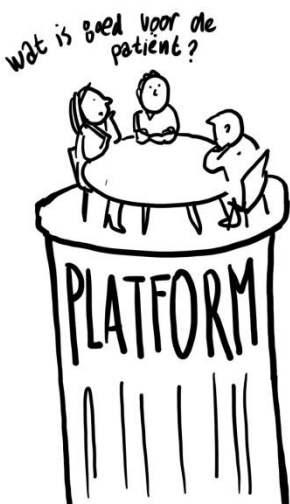
Aandachtsgebieden: concrete initiatieven en vervolgcaties

• Op basis van de eerder besproken aandachtsgebieden worden er tijdens de bijeenkomst de volgende **concrete initiatieven** voorgesteld, die de deelnemers gaan nemen om bij te dragen aan toekomstbestendige vervolgoopleidingen:

➤ Het opzetten van een tijdelijk '**platform**' (overlegstructuur) om vanuit de beroepsorganisaties gezamenlijk een **heldere, eenduidige en breed gedragen beroepenstructuur** uit te werken. **P3NL** (Marnix de Romph) neemt dit initiatief en gaat hiervoor breed uitnodigen (i.i.g. alle relevante beroepsorganisaties, convent hoogleraren klinische psychologie, LPO, patiëntenperspectief/MIND).

➤ Het opzetten van een '**Landelijke Opleidingsraad**' die zou moeten bijdragen aan de (inhoudelijke) **vernieuwing van de opleidingen**. Deze zou bestaan uit diverse stakeholders (zoals hoogleraren, opleiders, opleidelingen, patiënten, onderwijskundige) en zich bezig houden met bijv. het **oppakken van maatschappelijke thema's** om tot een levende toekomstvisie te komen of het onder de aandacht brengen en bevorderen van best practices. Belangrijk is dat de taken en verantwoordelijkheden duidelijk benoemd worden om

een dergelijke Raad goed in te kunnen bedden in de bestaande governance structuur. **Maartje Schoorl** (Universiteit Leiden, hoofdopleider) gaat dit idee **i.s.m. vLOGO-partijen en MIND** verder uitwerken.

- Het organiseren van een **'Invitational Conference'** om vanuit hoofd- en p-opleiders, beroepsverenigingen, opleidingsinstellingen en praktijkinstellingen de handen ineen te slaan om op basis van een levende, gedeelde toekomstvisie samen vast te stellen wat er nodig is **om professionals zo goed mogelijk op te leiden voor de toekomst. Hedda van 't Land (RINO) gaat i.s.m. vLOGO** aan de slag met het verder vorm geven van dit initiatief en zal de andere deelnemers en organisaties hierbij betrekken.
- Meer **ervaringsdeskundige expertise** in de opleidingen: namens MIND is Henk Mathijssen bezig met het uitwerken van een voorstel voor een **'MIND academy'**, die ervaringsdeskundigen wil scholen en inzetten als trainers tijdens de opleidingen (i.s.m. de opleidingsinstituten).

- **VWS gaat samen met de Stichting TOP**, opleidingsinstituten, praktijkinstellingen en opleiders **een verkenning doen naar verbeteringen in het verdeelproces** van opleidingsplaatsen. Doel is om in de toekomst opleidingsplaatsen zoveel mogelijk te verdelen op basis van kwaliteit, met beperking van administratieve lasten, planningszekerheid voor de opleidende instellingen en met oog voor de veranderende zorgvraag en arbeidsmarktstukken.

- **VWS gaat in gesprek met de FGzPt/CRT en de opleidingsinstituten om te komen tot een deugdelijke en eenduidige registratie** van alle psychologen in opleiding in het publieke opleidingsregister dat beheerd wordt door de CRT.

- Aan het einde van de bijeenkomst reflecteert **Bas van den Dungen** (DG Curatieve Zorg, VWS) kort over de uitkomsten. Hij **doet** daarbij **een oproep** aan alle deelnemers om:

- **het met elkaar eens te worden** over een gezamenlijke, levende toekomstvisie ('welke kant wil en ga je samen op?');
- op basis daarvan te komen tot een **verbeterde beroepenstructuur** die niet te veel is doorgespecialiseerd, en waarbij het belang van de 'juiste zorg op de juiste plek door de juiste zorgverlener' centraal staat en niet deelbelangen van organisaties ('stap over je eigen schaduw heen');
- **innovaties** (gebruik van ICT, digitalisering, eHealth, virtual reality) veel meer **terug te laten komen in de opleidingen** en zo beter aan te sluiten bij de leefwereld van de patiënten en de toekomstige professionals.

DE EERSTE STAP

- Op breed verzoek gaat VWS in het najaar uitnodigen voor **een vervolgbijeenkomst** om de deelnemers de mogelijkheid te bieden om **(tussen)resultaten** van de voorgestelde (en evt. aanvullende) initiatieven te delen en **verdere stappen richting toekomstbestendige GGZ vervolopleidingen** in gezamenlijkheid vorm te geven.